

Asia: VN/34680/2022

Lausuntopyyntö: Oikeuslaitostyöryhmän projektiryhmän Siviiliprosessin sujuvoittaminen muistio -lentoviivästysasioiden käsittelyä koskevat ehdotukset

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kärjäoikeus viittaa Itä-Suomen hovioikeuden lausuntoon siitä, ettei laajan riita-asian käsittelytapa ole tarkoituksenmukaisin tapa käsitellä lentoviivästyshyvitystä koskevia asioita. Toisaalta kärjäoikeuteen luotavat useat eri käsittelyjärjestykset aiheuttavat aina työn kohdistamista sen pohtimiseen, mikä on jutulle oikea käsittelyjärjestys. Se aiheuttaa myös riskin siitä, että muutoksenhakuaste arvioi myöhemmin asiaa eri tavalla ja palauttaa jutun. Lisäksi opiskeltavan ja hallittavan prosessuaalisen säännösten määrä kasvaa.

Sen vuoksi kärjäoikeus pitäisi tarkoituksenmukaisimpana, että riita-asian käsittelyä kehitettäisiin niin, että käytössä olisi vain yksi joustava pääasiallinen menettely, joka sallii tuomarin tapauskohtaisesti jättää turhaksi katsomiaan asioita (esimerkiksi suullisen käsittelyn) suorittamatta ilman vaaraa prosessivirheistä. Tämän vuoksi oikeudenkäyntimenettelyä tulisi kehittää tästä näkökulmasta käsin. Tuomarin prosessiin liittyvää harkintavaltaa olisi siis lisättävä sellaisella tavalla, joka sallii joustavan menettelyn ilman vaaraa jutun palauttamisesta kärjäoikeuteen.

Tuomioistuimilla tulee olla tarpeelliset työkalut myös siihen, että tuomioistuin voi huolehtia sille kuuluvasta prosessinjohtovelvollisuudestaan. Työkaluja on myös osattava käyttää. Prosessin sujuvuuden kannalta olennaista on myös se, että myös ylemmät oikeusasteet hyväksyvät työkalujen käytön ja mahdollisen toimintakulttuurin muutoksen. Vallitettavan usein uudistusten kanssa on käynyt niin, että alioikeudet ovat ottaneet uudet menettelyt reippaasti käyttöön, mutta ylemmät oikeusasteet ovat estäneet kehityskulun omalla ratkaisukäytännöllään, joka yleensä perustuu yksittäisiin asioihin tehtyihin ratkaisuihin.

EU-oikeus asettaa omat rajoitteensa alueellisen toimivallaan osalta. Erilaiset mahdollisuudet olisi joka tapauksessa syytä kartoittaa. Etäyhteyksien käytön lisääntyessä tulisi myös kattavammin

mieltä, missä asioissa joku tietty tuomioistuin on välttämätön asian käsittelylle. Asian käsittelypaikalla ei ole myöskään merkitystä asianosaisen oikeusturvaan, jos asia käsitellään kirjallisessa menettelyssä. Lentoviivästysasiat kuten eräät muutkin massa-asiaryhmät ovat sellaisia, että niihin soveltuisi paremmin kirjallinen menettely kuin nykyinen laajan riita-asian käsittelytapa.

Käräjäoikeudella ei ole syytä vastustaa Tanskan ja Ruotsin mallien soveltumisen selvittämistä Suomen oikeusjärjestelmään.

Lausuntoa on valmistellut käräjätuomari Lasse Palsio.

Siiki Marika
Pohjois-Karjalan käräjäoikeus